ДОДАТОК до „БУКОВИНИ“.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ҐАЗЕТА

Виходить що тижня в пятницю | Адрес Редакциї: „РУСКА РАДА“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 2. | Коштує річно 4 корони.

Ч. 1. Чернівці, дня 15. (2.) січня 1904. Рік VII.

БІБЛІОТЕКА

На Новий Рік.

На дворі страшна зима. Мороз скрипить під ногами, шиби позамерзали так, що ледви можна видіти на двір, а вітер студений свище поперед хати і носить дрібненьким снїгом, якби хотїв ся з ним грати. Перед дверми і вікнами навіває вітер чим раз все більші купи снїгу і кождий боїть ся показати ся на двір. Навіть виробцї не лїтають більше перед хатами але вишукують собі десь таке місце, куди би не завіяв до них вітрець.

Багато наших читателїв виглядають із теплої хати на двір і придивляють ся граючому ся вітрови на дворі. Подібно до вітру ходять і в голові гадки за гадками: Родинні справи, подїї в цїлім старім роцї, доходи з поля в минувшім роцї переходять попри них і багато з них стають чим раз більше смутними. Здає ся, що їх пильність в минувшім роцї не принесла їм жадних плодів, коли они представлять собі роботу і муку минувшого року і подумають собі, як ощадно они разом із родиною жили і як они нераз кілька разів крутили в руцї кождий сотик, доки єго на щось видали. Порівняють они, яким повільним кроком ступає їх маєток наперед, подумають они на пізнїйші часи, на старість і на відвіноване своїх дїтий, то стає їм чим раз тяжше і тяжше і они не знають, що робити, щоби їм лекше жило ся на сїм краснім сьвітї.

Багато мужиків не мають чим в хатї запалити, не мають в що вбрати себе і свої дїти, багато не мають чим погодувати ся а багатьом сушить ся голова, відки би взяти гроші і заплатити довг до банку, щоби не злїцитували і послїдний кусник поля.

Наша ґазета, котра є завсїгди лише приятелем мужиків, котра тїшить ся разом із мужиками, коли їм добре веде ся і котра відчуває біль і нещастє мужицке, але котра і говорить правду в очи, коли того треба, кличе тому до Вас: Не журіть ся! Ви малюєте собі нужду чорнїйшою, як она, вправдї є. Щоби лекше і лїпше жити, треба лише пильности, витревалости, ощадности і єдности.

Щоби лїпше і лекше жити, треба запровадити в громадї порядки. До ради громадскої вибирати лише чесних господарів, котрі дають докази того, що їм лежить лише добро громади на серцю, а не вибирати таких, котрі хотїли би ся впхати до ради громадскої лише задля того, щоби мати з того якусь користь. Тому треба приходити до виборів громадских всїм разом а не казати, що без одного Василя відбуде ся весїлє.

Щоби знати, кого вибирати на громадских радних, треба сходити ся і радити ся разом. Та рада відбуде ся найлїпше в читальни. Треба отже закладати нам всюди читальнї. В читальнях будемо читати також книжки і вичитувати, як другі народи жиють і як они собі в бідї помогають.

Щоби мати дешевий кредит і не лїзти до чужих банків, треба мати свої власні каси. Такими касами є наші райфайзеньскі каси. Там дістане кождий чесний господар пожичку на таний процент і виратує ся із лихварских банків. Закладаймо тому по всїх наших селах райфайзеньскі каси і вписуймо ся всї в члени тої каси. Чим більше членів, тим більше кредиту має така каса.

Щоби можна легко дістати збіжа на хлїб чи на насїнє, треба нам мати свої шпихлїрі. Закладаймо собі шпихлїрі і не будемо давати за корець збіжа подвійну цїну.

Щоби нам ішло взагалї добре, щоби ми платили меньше податку і мали меньше видатків на краєві потреби, то треба припильнувати добре виборів до сойму краєвого. Сойм краєвий складав ся до тепер з найбільше паньских послів, котрим добро мужицке не лежало на еерцю, а котрі заступали лише свої справи. Наших кілька щирих заступників не могли нїчого проти них вдїяти і тому не вдало ся їм для мужиків то зробити, чого їм не достає. Ми мусимо взяти ся добре до дїла і показати сьвітови, що й мужики пізнають вже, хто їм приятель а хто воріг. Сего року відбудуть ся вибори на послів до сойму краєвого і коли хочемо, щоби ми не відбували, то лагодьмо ся від тепер до виборів, щоби відтак не було за пізно. Чим більше перейде наших щирих мужицких заступників, тим поліпшить ся доля наших мужиків і на другий Новий Рік не буде вже так багато засмучених мужицких лиць, як сего Нового Року, бо багато важних для мужиків справ полагодять нововибрані посли.

Тому кличемо ще раз до всїх мужиків: „Лагодьте ся з Новим Роком до виборів, бо від них зависить доля і недоля Ваша!“

Чому лїцитують наші господарства.

(Правдива істория із мужицкого житя.)

II.

Петро був середним господарем в селї. Від свого тата дістав він 3 фальчі поля а по жінцї взяв він 1 фальчу. До того дістав він по смерти свого тата ще й ту хату, де із своїм татом разом жив. Хата була вже стара, похила, але Петро був задоволений, що й таку має, бо на нову не міг би ся був стягнути із доходу із свого поля, але мусїв би був жичити гроший. Петро не будував і иньших будинків коло хати, хоть єму того було потрібно, бо єго маєток ріс від року до року. Він знав, що будинки не принесуть єму проценту від тих гроший, що він в них вкладе, бо то мертвий капітал. Він тримав лише тілько худоби, кілько міг пашкою із свого поля вигодувати і тому то й він не розширяв свого господарства. Гроші збивав Петро до купки і коли трафило ся єму купити кавалок поля, то він давав нераз і дорожше як другий, бо казав, що поле нї згорить нї вода єго не забере.

Петро мав двох хлопцїв. Тих двох хлопцїв учив Петро господарити так, як він умів. До школи не посилав він своїх хлопцїв, бо тодї ще не було в тїм селї школи. Олекса вдав ся в тата і був задоволений із всїм. Николай знов не хотїв робити, не хотїв обходити худоби і єму дуже не сподобувало ся, що єго тато не будує нової хати і нових будинків коло хати. Старий Петро видїв, що буде біда з єго Николаєм, коли він буде грати все такого великого пана, і тому научав все єго, що мужик повинен стягати ся із всїм і так жити, як може, а не як хоче. Николаєви було то байдуже і він просив лише Бога, щоби той єму дав дочекати стати господарем і він вже тодї загосподарить ся так, як він то розуміє.

Петро скуповував все поле і коли умирав, то лишив своїм синам 10 фалеч поля. Олексеви купив він хату на боцї, відвінував єго і тепер Олекса є одним із перших господарів в селї. Він взяв собі робітну жінку, господарив так, що не видавав гроші на будинки і на окраси в хатї, але жив поєдинчо і скуповував поле від тих, що йшли в Канаду. Николай лишив ся у старій хатї і то стало ся єго нещастєм.

Николай дістав від помершого тата 5 фалеч поля а оженив ся із дївчиною, що мала дві фальчі. На такім маєтку міг Николай доробити ся ще красшого маєтку,

коби був слухав слів свого тата і господарив так, як єго тато вчив.

Першою єго роботою було зараз по весїлю класти нову хату, бо де-ж такому господареви сидїти в старій хатї, де сидїв ще єго дїд. Він хотїв собі покласти таку хату, якої ще нїхто з мужиків не будував. І жінка єго не противила ся тому, бо й єї хотїло ся прожити собі по паньски.

Грошей не було в Николая готових і треба було їх жичити. Зараз найшли ся добрі дорадники і ті запровдили єго до банку до недалекого міста. Николай пожичив 1000 кор. на хату. Від тих 1000 кор. мав він платити 12 процентів і що 3 місяцї підновляти вексель. Николай тїшив ся, що єму, такому молодому господареви жичуть в банку гроший, але не здогадував ся, що гроші приводять найбільше молодих людий в нещастє. До тих 12 процентів мусїв він ще платити стемплї на вексель, бо не вмів підписувати ся, нотареви від руки, сьвідкам в нотаря, тим, що єго запровадили до банку і писарям в банку. Зрахувавши все то, що він платив, виходило, що він давав від 100 кор. не 12 кор. на рік але аж 18 корон.

Добре казав Николаєви тато, щоби він не розбудовував ся, бо зайде в біду. З поля має мужик лише тодї дохід, коли єго добре обробляє, не жиє гойно і не будує ся часто. Николай не слухав свого тата і гадав, що на 7 фальчах поля може він так жити, як дїдич.

Поклав Николай таку хату, якої ще в селї не було, бо мала аж чотири віддїли. А тому, що він любив показати ся перед людьми і собі гойно жити, платив він добре майстрам, робив велике посьвященє хати і купив собі до хати ще й нові хатні знаряди.

Поле приносило єму досить, бо було ще лише двоє душ в хатї і Николай міг би був віддати ті пожичені 1000 корон, коби не захотїло ся було єму ще й дальше будувати. Замість віддавати по трохи истини, віддавав він лише процент а за гроші, що лишали ся єму з поля, збудував він собі ще стайню а відтак і стодолу.

Мав Николай тепер красні будинки і красну хату. До красних будинків треба і красної худоби. Він купив собі тому ще й одну корову і пару красних коний, замість віддати довг до банку.

І тепер був би Николай ще добрим господарем, бо мав лише 1000 кор. довгу і був би їх з часом таки віддав із доходу свого поля. Та тут прийшли вибори громадскі. Николай був молодим господарем, але хотїв всюди бути першим і тому захотїло ся єму стати радним громадским. Він почав сходити ся із молодими і старими людьми в коршмі, почав їм платити горівки або й пива і тому, що чия склянка на столї, того верх в селї, вибрано Николая на радного. Тепер аж не було утїсї кінця. Пив і гуляв Николай цїлий тиждень аж до виборів на двірника.

Прийшли вибори на двірника. До ради громадскої увійшло більше молодших як старших господарів і молодші врадили вибрати двірником Николая. При виборі дістав Николай більшість голосів і став двірником.

Ставши двірником обернув Николай кожух. Він мав вже таку вдачу, що хотїв грати лише великого пана, і тепер вийшла єго вдача на верх. Перед виборами пив і гуляв Николай із своїми товаришами, а ставши двірником не хотїв він вже нїкого знати. Коли єму хто з товаришів закидав, що він з мужиком не хоче нїчо спільного мати, хоч єго мужики вибрали двірником, то він брав ся зараз до бійки. Так побив він одного, друго і третого а дальше почав в селї майже кождого бити, хто проти него виступав.

Почали ся скарги. Заскаржили побиті люди двірника і прийшла справа перед суд. Двірник хотїв мати верх, аби що було, і почав платити адвокатам, кілько ті лише хотїли, щоби лише на єго вийшло. Деколи помогали адвокати але деколи засуджували й двірника за бійку. Двірник не сидїв в арештї але платив кару грішми.

Підчас двірництва не було вже коли Николаєви обробляти добре поле, бо він давав збіже на третину або за снопи; і жінка не могла вже так добре пильнувати господарства, бо в хатї було вже 4 дїтий. Процеси коштували гроші а їх не було. Жичив Николай їх і коли минули 3 роки єго двірництва, мав він вже 6000 кор.

довгу. Хотів він неборак показати сьвітови, що єго верх всюди і наробив тілько довгу.

Прийшли другі вибори. Николай пожичив ще 1000 корон, підпоював людий і вийшов знов радним. При виборі на двірника мав він знов нещасте стати двірником. Не покидав він і тепер своєї вдачі і все хотів грати пана, хоть видів, що вже над ним висить ніж. Коли треба було єму гроший, то жичив він в однім банку більше а віддавав в другім меньше. Ще за двірництва тримав ся він якось і ніхто не допоминав ся гроший. По других 3 роках двірництва мав Николай довгу вже 10.000 корон.

Не вибрано єго вже дальше ні радним ні двірником. Увидів він, що біда і почав инакше господарити але вже було за пізно. Банки чекали лише доти, доки він був двірником. Тепер подали всї в суд векслї і прийшло до лїцитациї. Продано все поле і хату з будинками а Николай із 5 дїтьми і із жінкою пішли під пліт. До того допровадило єго паньске житє.

Що чувати в сьвітї.

Кождого дня приходять все грізнїйші вісти із всхідної Азиї. Здає ся, що Японїя таки виповість Росиї війну. У недїлю прийшла до Черновець телеґрафом вість, що вже бють ся, аж пізнїйше показала ся та вість неправдивою. Росия є далеко сильнїйшою від Японїї, лише то одно для Росиї зле, що єї війска дуже далеко від Кореї, де війна має ся відбувати. У російскій Азиї, на Сибірі, стоїть може 80.000 російских жовнярів, а доки би прийшли із властивої Росиї війска аж до Кореї, то треба до того кілька тижнїв а й місяцїв. Якби Японїя не вагувала і зараз на російске войско в східній Азиї напала, то було би дуже легко для неї здобути Корею і Росия би мусїла відтак дуже напружувати свої сили щоби вирвати Корею від Японцїв. До того має Японїя дуже добру інфантерию і знавцї японьскої інфантериї кажуть, що она лїпша від російскої інфантериї. За то знов лїпша російска кавалерия і артилерия від японьскої, бо Японцї мають слабі конї. І на морю тяжко би було тепер щось зробити обом сторонам, бо зима там дуже остра і море замерзло.

Оба противники мають також союзників. Межи Японїєю і Анґлїєю істнує угода, після котрої має Анґлїя Японїї тодї помогати, коли на Японїю нападуть разом два вороги. Росия знов зробила на випадок війни із Франциєю союз, але Франция ледви буде помогати Росиї, бо в такім разї мусїла би Анґлїя помогати після угоди Японїї, бо на ню напали би тодї два вороги. Франция не хотїла би також помогати Росиї, бо она заприязнена із Анґлїєю і Японїєю. Як тепер справа стоїть, то мусїли би ся бити самі противники, хиба би підпомогали Японїю потайно Анґлїя і північна Америка, бо ті є ворогами Росиї. Они би не хотїли, щоби Росия розширяла ся за надто в східній Азиї, через що возьме Росия там всю торговлю в свої руки і випре відти всї анґлїйскі і американьскі товари.

Багато говорять, що взагалї не прийде до війни і спір полагодять мирно, бо нї Японїя нї Росия не мають гроший, а без гроший не може нїхто провадити війну.

На Угорщинї ще не прийшло до порядку. Угорска рада державна радить над континґентам рекрутів, але все ще не ухвалила побирати рекрутів. Угорске правительство гадало, що упорає ся скорше із справами військовими і тому дав мінїстер війни розказ приготовити все до асентерунків, бо ті мали ся відбути ще на 4. сїчня с. р. Тимчасом не ухвалено ще й тепер континґенту рекрутів і асентирунки знов відложені.

З новим роком пущено на Угорщинї тих вояків, що вислужили вже три роки на урльоп, лише затримано на четвертий рік вояків в Боснїї і Герцоґовинї. За то покликано 40.000 угорскої ерзацрезерви до військових вправ тим часом лише на 28 днїв. Через то, що покликано тепер ерзацрезерву до активної служби, зістали ся дома голодні жінки і дїти, бо майже всї ерзацрезервісти отримують вже родину а богато з них, що мали якусь службу, втратили єї через то. Ерзацрезерва буде аж доти служити, доки не покличуть заасентерованих вояків до служби. То може

стати ся аж по великодних сьвятах, бо так скоро не відбудуть ся ще асентерунки і так скоро не можливо їх позатягати всюди і поскликувати.

В Будапешті відбуло ся на 3. січня с. р. народне віче, на котрім виступали всї присутні проти того, що покликано тепер ерзацрезерву. І в угорскій радї державній запитував ся оден посол президента мінїстрів, чому то затримано в Боснії і Герцоґовинї вояків аж на четвертий рік. Президент мінїстрів відповів, що закон військовий приписує, що в незвичайних випадках можна затримати вояків ще оден рік при службі.

В Боснії і Герцоґовинї знов, де затримано вояків вже четвертий рік при войску, прийшло межи затриманими вояками до розрухів. В Білеку, тім містї Герцоґовини, де в минувшім лїтї відбув ся смертельний марш, про котрдий і ми писали, прийшло межи вояками на самий сьвятий вечір до розрухів, коли почули, що з новим роком не пустить ся їх на урльоп. Одна угорска ґазета пише, що із 400 жовнярів третого рочника 69. полку просив кождий о урльоп на сьвята. А коли жадному з ним не дано урльопу, почали они висьпівувати і виробляти крики в кантинї.

Цікавий випадок відбув ся в однім із тамошних фестунків, де командантом є ляйтнант. Найбільша часть вояків складає ся із третого рочника. Вояки просили ляйтнанта, щоби позволив їм зробити на сьвятий вечер забаву. Ляйтнант позволив їм, але під тим варунком, щоби вони не робили крику і щоби забава тревала лише до першої години в ночи. Жовняри забавляли ся із таким гуком і криком, що не можна було витримати. Тепер прийшов до них ляйтнант із револьвером в руках і казав їм, щоби перестали кричати. Жовняри не слухали ляйтнанта і кинули навіть фляшкою від вина в него, котра его так сильно вдарила, що ляйтнант аж упав на землю. Жовняри грозили тепер офіцирови а він втїк скорше до своєї кімнати і замкнув ся там. Офіцир хотїв ще раз вояків напімнути до послуху, а коли то єму не вдало, забрав ся він до другого фестунку, відки зателефонував о поміч. Під проводом оберляйтнанта прийшла незадовго варта а підпилі жовняри замкнули браму і не пускали варту до середини. Пізнїйше явив ся там оберштляйтнант і капітан, але й тих не хотїли жовняри пустити. З часом вдало ся якось їх упросити, щоби втворили браму.

В містї панує тепер великий неспокій. „Чапістрайх“, трубять тепер там не о 9. годинї а о 6. годинї вечером. По містї ходять варти під проводом офіцирів або фельдфеблїв і замикають кождого жовняра, котрого надибають по 6. годинї на дорозї.

Письмо з Неполоківців.

Читаючи дописи з ріжних околиць кіцманьского повіту про посольске справоздане нашого дорогого посла п. Єротея Пігуляка, хочемо й ми дещо про его посольске справоздане в нашій громадї написати.

В недїлю 20. грудня 1903 удав ся начальник нашої громади п. Давбер, пани надучителї Міхайло Лупул з Неполоківців і Теодор Чернецкий з Хлївища як також пан Юрій Душилевич, учитель з Неполоківців, на дворець желїзничий. Привитавши там теплими словами пана посла, приїхали до села й вдали ся тут до Божого дому. На жаль але не застали в нашій церкві нї панотця, нї даскала, лише кілька десяток людий. Наш гість, пан Пігуляк, як також пани надучителї, побули в церкві межи людьми з годину а потім вийшли на двір і удали ся до шкільного будинку. За ними рушив туди й увесь нарід. Пан посол ставши зза вітру перед шкільним будинком на подвірю, почав свою промову. В приступний і ясний спосіб виложив теперішню полїтичну ситуацию в парляментї і буковиньскім соймі, згадав найважнїйші ухвали полагоджені за час послїдної сесиї парляментарної, а на конець все то, що він сам серед невідрадних обставин ради державної і буковиньского сойму міг зробити.

Нарід переривав посла словами: „Славно“ „Най жиє, нам наш посол многі лїта.“ Коли говорив посол про ворожі напади

деяких одиниць на него самого а тим то й на руский нарід, дали ся чути поклики: „Ганьба й сумно.“ Весь нарід зрозумів і оцінив слова й заслуги свого депутата.

По зложенім справозданю відкликнув ся пан посол до своїх виборців словами: „Ось моя сповідь і моя робота. Скажіть і судіть, чи добре я робив.“ Всї присутні як оден піднесли в гору руки в знак довірія послови, а з соток грудий залупали невгаваючі слова: „Слава.“ Честь вам! Служіть нам й дальше! Жийте нам ще многі а многі лїта!“

Потім розпращав ся наш дорогий депутат з людьми й удав ся до пана надучителя, щоби трохи відпочити. По півгодиннім відпочинку відпровадили нашого дорогого гостя до желїзниці пан надучитель Міхайло Лупул й пани учителї Арийчук з Шипинця й Душилевич з Неполоківців.

Оттак ми сьвяткували день 20. грудня і памятка та останесь нам на віки, бо вже й в наше село зачинають надати лучі сонця, бо й ми зачали вже пізнавати „хто нам сват, а хто собі рад.“

Оповіщенє.

Як послїдними лїтами, так також і на слїдуючий рік заміряє рада культури краєвої взяти посередництво спільного спроваджуваня штучних навозів, ґіпсу і насїнь на себе.

Через се дає ся буковиньским хлїборобам знов спромогу набувати згадані артикули також і в меньшій скількости, котрі що до якости будуть найлїпші а що до цїни найдешевші.

Рада культури краєвої порозумілась в тій цїли з головним зарядом господарских спілок як також і з поодиноким фірмами, бо в той спосіб буде в силї відповісти вимогам хлїборобів що до низкихь цїн.

Тому рада культури краєвої має честь запросити всї спільки господарскі, райфайзеньскі каси, читальнї і т. п. як також і поодиноких хлїборобів, щоби найдальше до половини сїчня 1904 зволили єї повідомити, чи і кілько надумують спроваджувати штучних навозів, ґіпсу і насїнь через раду культури краєвої.

Тут однак мусимо замітити, що рада культури краєвої бере на взгляд передовсїм членів повітових спілок господарских як також товариств сего рода і передовсїм їм прислугує право користати по можности із субвенций, які радї культури краєвої стоять до розпорядимости.

Зі взгляду на велике значінє засїву, як також і зі взгляду на нагоду під кождим взглядом догідну до спроваджуваня лиш чистого і зародливого насїня рада культури краєвої має надїю, що інтересовані круги як найчисленнїйше будуть зголошуватись до спільного спроваджуваня штучних навозів, ґіпсу і насїня через раду культури краєвої.

Рада культури краєвої може також посередничити при спродажи і закупнї господарских продуктів і тому просить о заосмотрену взірцями оферту на збіже, кукурудзу, конюшину і иньші насїня як також о оферту на бараболю.

Відповідні інформациї удїляєсь дуже радо.

Отсе оповіщенє має послужити радї культури краєвої лиш до перегляду, кілько єї буде потрібно спроваджувати штучних навозів, ґіпсу і насїнь, а зобовязує она до спровадженя згаданого насїня лиш тодї, коли хтось певно єго замовить.

Вкінци звертаєсь увагу, що рада культури краєвої має також право при спроваджуваню засїву через поодинокі сторони в скількости до 500 кільоґрамів виставляти цертіфікати, на підставі котрих можна дістати від ц. к. зелїзниці державної 50% знижки при транспортї.

З ради культури краєвої в князївстві Буковина.

Баєр в. р. **Лукашевич** в. р.

Всячина.

Знов скінчив ся старий рік і зачинає ся новий. Всї витають Новий Рік із великою утїхою, бо мають надїю, що в новім роцї поведе ся їм лїпше як в старім. І ми желаємо всїм нашим читателям передплатникам і дописувате-

лям з Новим Роком здоровя, того найдорожшого скарбу на сім сьвіті, без котрого і найбогатший чоловік стає ся найбіднійшим, дальше щастя і спокою в родині, в громаді і в нашім цілім краю. Най в новім році зазнають наші господарі лише доброго і красного, богатих жнив і ліпших цін за збіже.

З Кадобівців пишуть нам: У нас в Кадобівцях була до тепер читальня, але лише для старших. Молодіж натомість, коли прийшла неділенька сьвята, не знала, де найти собі пристановище. Парубки ходили по селї неначе сї заблукані вівцї; звичайно коршма була збірним їх осередком. До чого веде коршма, о сім чей-же кождий знає Однак наше парубоцтво відчуло і зрозуміло, що лиш читанє пожиточних книжок дасть їм повне вдоволенє. І вони задумали вступити між членів читальнї. Як задумали, так й зробили. Перший почин до так величного дїла дали: Тодер Москалюк Іванів, Василь Стрілецкий Миколи, Дмитро Палїйчук Ілашів, Петро Кармозонюк Семенів, Іван Гладій Костїв, Яків Люпка Іванів, Гаврило Люпка Василїв, Василь Люпка Петрів і Петро Люпка. Крім сего зложились вони по 40 сот. на часопись „Руска Рада". Тепер сходять ся кождого вечера в крамници Петра Люпки та прочитують ріжні книжки або часопись, а в їх товариство вступає що раз то більше парубків. Честь і слава вам панове молодїж. Гортуйтесь всї в сїй молодій читальни, бо там найдете все, чого вам до тепер не ставало! А вам пани ґаздо, щось те дали захист в своїм домі молодим читальникам, нехай буде заплатою — дяка, котру то може кождий вичитати в їх обличю, повнім задоволенє. От уряд громадский ухвалив відпродати 72 сяжнї ґрунту під читальню; є надія, що й Видїл краєвий віднесе ся прихильно в тій справі, а тодї вже на заінтабульованім ґрунтї покладе читальня другий дім, в котрім з певностию стане досить місця й для молодшого поколїня.

Е. С.

З Раранча дістали ми слїдуюче письмо: Дня 24. сїчня 1904 відбудуть ся о 2. годинї головні збори Читальнї в Раранчу. Другої днини різдвяних сьвят зібрали ся наші чесні читальники: Митро Меронюк, Николай Кернадз, Ґеорґій Сорочан, Василь Родич, Сандик Кушнїрюк, Стефан Срібний, Іван Гуменний, Ілїя Сорочан, Тріфон Лупул і Митро Гуменний і пішли в коляду. Честь вам раранецкі читальники, що не жалувалисьте труду і ходилисьте до читальників колядувати. Правда, що коляда мало принесла, бо лишень 26 К, але нехай знають люди, що ми не спимо.

Читальник.

Пожар театру в Чікаґо. Дня 2. сїчня с. р. згорів театер в містї Чікаґо в Америцї. 700 людий стратило там своє житє, бо з переляку хотїв кождий бути першим коло дверий і тому тиснули одні других, сильнїйші толочили слабших і ступали через трупи їх на двір. Пожар театру в Чікаґо був ще більший, як року 1881 в Відни, бо тодї згоріло лише 400 душ. Чікаґо було перед 70 роками маленьким сїльцем а тепер є другим містом в Америцї і має $1^1/_2$ мілїона жителїв. По всїх містах, де є театри, оглядають комісиї театри, чи они безпечні від огню, бо боять ся, щоби ся не стало таке нещастє, як в Чікаґо.

В Кишиневі в Росиї покінчив ся процес проти тих, котрі були оскаржені за різню жидів. Ми писали в нашій ґазетї, що на великодні сьвята була в Кишиневі велика різня жидів і через то оскаржено багатьох, котрі дали повід до тої різнї. Процес почав ся ще 19. листопада і тревав більше як місяць. Двох оскаржено о убійство і одного з них засуджеоо на 7 років а другого на 5 років тяжкої вязницї. 22 оскаржених засуджено на рік до два роки арешту а одного на 6 місяців. Дванацять оскаржених увільнено від кари, бо показало ся, що они невинно оскаржені.

Австрийскі офіцири і підофіцири для Туреччини. Войскові команди дістали наказ повідомити офіцирів і підофіцирів, що при жандармериї в Македонії можуть отримати службу здібні Австрийцї. Офіцирів приймають від ляйтнанта до майора і то лише на три роки. Підчас перебуваня в Македонії не тратять нї офіцири нї підофіцири своєї ранґи в австрийскім войску. Лише той, хто довше як три роки буде служити при турецкій жандармериї, втра-

тить свою службу в австрийскім войску. Окрім дуже доброї плати отримає кождий оден степень висшу ранґу так що капраль стане там фірером а фірер фельдфебром. і. т. д. Всї мусять знати добре одну славянску мову, от хочби по руски, щоби могли розмовляти ся з тамошним населенєм.

22.000 корон за поличник. Господар Надер із села Оберпляну в Чехах ударив свою служницю так сильно в лице, що єї від того пукла оболонка (шкірка) в усї. Служниця заскаржила господаря, а суд присудив єму відсидїти 3 днї арешту і заплатити служницї 22.000 корон за біль.

Господарскі ради.

Що робити, як ся кури не несуть. Буває то часто, що кури, а особливо кури великого ґатунку, зимою і при найлучшій годівли не хотять ся нести. В такім разї годує ся кури рано теплою мягкою годівлею, от так вареними бараболями з мукою або кулешою. До годівлї додає ся для кождої курки по пів лижочки кропивяного насїня. Кропивяного насїня можна дістати в кождій дроґуєриї. Замість кропивяного насїня можна давати на 10 курок пів лижочки перчицї з годівлею.

Як відзвичаїти конї від того, щоби не гризли жолоби. Дуже багато коний мають привичку гризти жолоби, а особливо як ся їх пуцує. Ся зла привичка шкодить так жолобам як і зубам. Від сего можна конї в той спосіб відучити, що жолоби намащує ся кілька разів дегтьом або криолїною.

Петрушковий олїєць можна дістати в аптицї або в дроґуєриї. Сей олїєць усмиряє конї, що не дають ся кувати. На шматку сипле ся зо 20 крапель петрушкового олїйцю і прикладає ся коням до носа, щоби они єго нюхали. Коли нанюхає ся кінь сего олїйцю, то усмиряє ся і стоїть при кованю спокійно.

Важне для Райфайзеньских Кас.

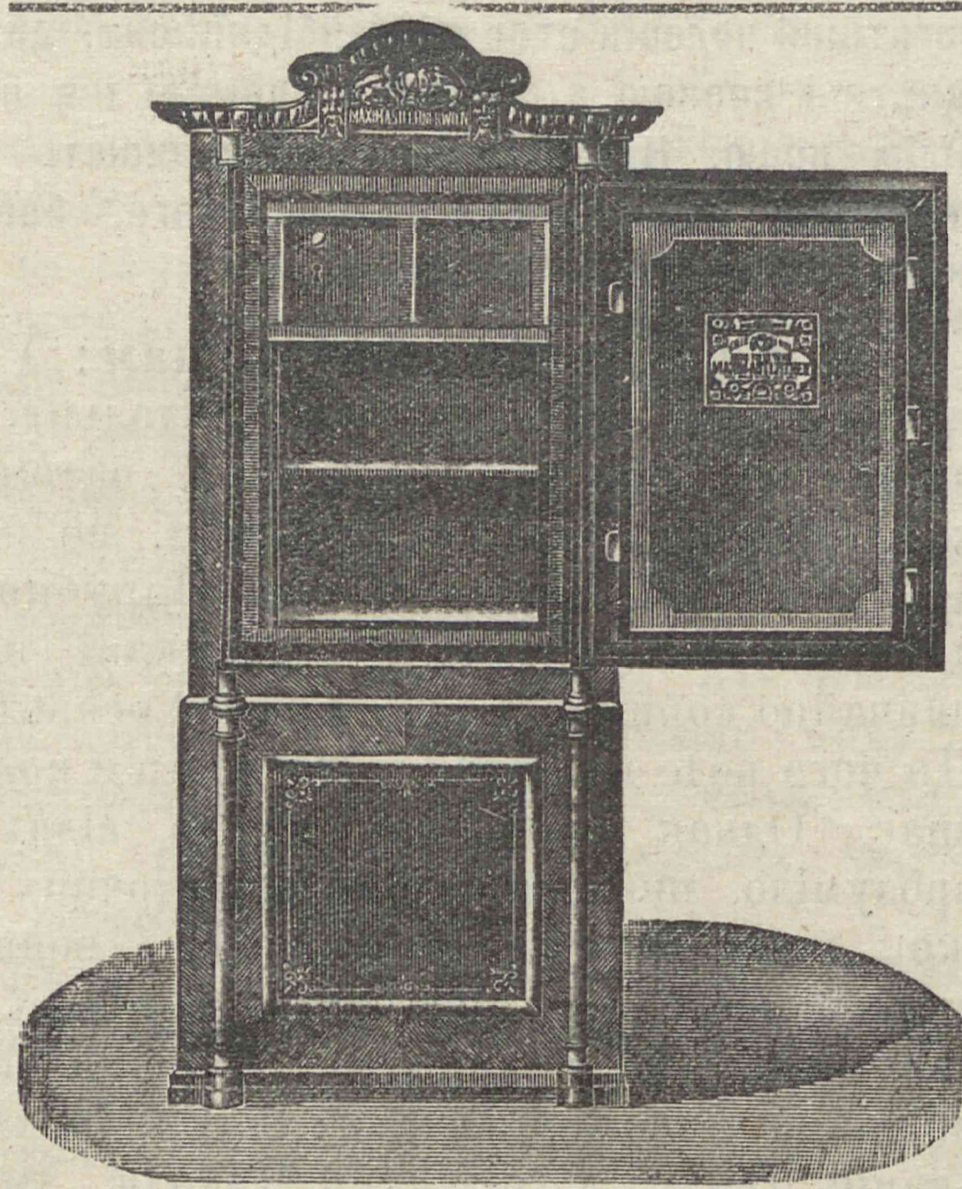

Огнетревала Каса Nr. 3,

коштує у мене лише **124 зр.** Маю також на складї

сїчкарнї і машини до шитя,

а всьо з найлучших фабрик. — За доброту ручу.

З поважанєм

Василь Данилевич

машинїст в бровари Штайнера. ул. Желїзнича (Bahnhofstrasse) ч. 21, Чернівцї.

Православний

КАЛЄНДАР

на рік

1904

можна дістати

в Папірни „Рускої Бесїди“ в Чернівцях

ул. Петровича ч. 2.

Цїна 50 сотиків.

Хто платить готівкою за 20 Календарів, той має 20 процент опусту.

Видане Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ІВАН ЗАХАРКО
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Ів. Захарка.